

Notatki florystyczne z Gór Kaczawskich i ich Pogórza (Sudety Zachodnie). Cz. 2.

PAWEŁ KWIATKOWSKI

KWIATKOWSKI, P. 2002. Floristic notes from the Kaczawskie Mts and Kaczawskie Plateau (Western Sudety Mts, Poland). Part 2. *Fragmenta Floristica et Geobotanica Polonica* 9: 55–65. Kraków. PL ISSN 1640-629X.

ABSTRACT: The presented list contains 160 taxa (from about 600 localities) of rare and endangered vascular plants found in the Kaczawskie Mts and the Kaczawskie Plateau (western part of the Sudety Mts) between 1999 and 2001.

KEY WORDS: vascular plants, distribution, *Epipactis albensis*, Kaczawskie Mts and Plateau, Sudety Mts

P. Kwiatkowski, Katedra Botaniki i Fizjologii Roślin, Akademia Rolnicza we Wrocławiu, ul. Cybulskiego 32, PL-50-205 Wrocław, e-mail: pkwiat@ozi.ar.wroc.pl

WSTĘP

W niniejszej pracy zamieszczono spis stanowisk nowych, interesujących i rzadkich taksonów dla flory naczyniowej Gór i Pogórza Kaczawskiego, odnalezionych w sezonach wegetacyjnych 1999–2001. Wykaz poprzednio stwierdzonych gatunków wraz ze stanowiskami oraz pełną bibliografię chorologiczną badanego obszaru zawarto we wcześniejszych publikacjach autora (KWIATKOWSKI 1996, 1997, 2000).

Opracowanie zawiera dane florystyczne, zarówno dla taksonów naturalnych, jak i obcego pochodzenia trwale tu zadomowionych, z obrzeża badanego terenu, głównie z okolic Bolesławca, Lwówka Śląskiego i Jawora. Ponadto w wyniku ponownej penetracji centralnie położonych masywów górskich, a więc obszarów wokół Wlenia, Świerzawy, Wojcieszowa i Bolkowa, odnaleziono wiele nowych stanowisk taksonów rzadkich, które również tu zamieszczono. Łącznie przedstawiono wykaz około 600, w większości nowych i niepublikowanych stanowisk dla 160 wybranych taksonów roślin naczyniowych. Lokalizację stanowisk skorelowano z siatką kwadratów ATPOL (ZAJĄC 1978), które zostały odpowiednio podzielone na 25 części o boku 2 km. W ten sposób uzyskano dokładniejszy obraz rozmieszczenia roślin naczyniowych na badanym terenie.

WYKAZ GATUNKÓW

Układ systematyczny przyjęto według opracowania SZAFERA i in. (1953), nomenklaturę taksonów za MIRKIEM i in. (1995). Po nazwie gatunkowej podano w kolejności: ogólną liczebność taksonu; siedlisko i typ fitocenozy, w jakiej on występował; numer kwadratu siatki ATPOL o boku 10 km i mniejszego kwadratu – od 00 do 24 (por. KWIATKOWSKI 2000); usytuowanie stanowiska (nazwę miejscowości bądź wzniesienia). Taksony nowe dla badanego obszaru odkryte przez autora wskazano wykrzyknikiem. Z kolei potwierdzone stanowiska wybranych gatunków podanych w literaturze lub zawartych w dokumentacji zielnikowej zaznaczono znakiem (*) po nazwie geograficznej.

Zastosowano następujące ogólne skróty: dol. – dolina; kam. – kamieniołom; kl. – klasa; m. – między; rz. – rząd; z. – zespół; zb. – zbiorowisko; zw. – związek; natomiast dla zbiorowisk roślinnych: *Aln.* – *Alnion incanae* [= *Alno-Padion*]; *Arrh.* – *Arrhenatheretalia*; *Artem.* – *Artemisietea*; *Brom.* – *Brometalia erecti*; *Car.-Frax.* – *Carici remotae-Fraxinetum*; *Dent.-Fag.* – *Dentario enneaphylli-Fagetum*; *Faget.* – *Fagetalia sylvaticae*; *Gal.-Carp.* – *Galio sylvatici-Carpinetum*; *Isoët.-Nan.* – *Isoëto-Nanojungetea*; *Koel.-Coryn.* – *Koelerio-Corynephorsetea*; *Mol.* – *Molinietalia*; *Pap.-Mel.* – *Papaveri-Melandrietum noctiflori* [= *Lathyro-Melandrietum noctiflorae*]; *Polyg.-Tris.* – *Polygono-Trisetion*; *Secal.* – *Secalietea*; *Sel.-Mol.* – *Selino-Molinietum caeruleae* [= *Molinietum medioeuropaeum*]; *Trif.-Ger.* – *Trifolio-Geranietea sanguinei*; *Vacc.-Pic.* – *Vaccinio-Piceetea*.

Gymnocarpium robertianum (Hoffm.) Newman – Kilka okazów w szczelinach skalnych kam. wapienia, **BE** 6114 Sobocin. Gatunek rzadki i zagrożony w Sudetach.

Oreopteris limbosperma (Bellardi ex All.) Holub – Pojedyncze kępy w zb. leśnych rz. *Faget.* oraz w szczelinach skalnych: **AE** 5923 Strzyżowiec; **BE** 4115 Czerwony Kamień; 4221 Bogaczowice.

Asplenium septentrionale (L.) Hoffm. – Miejscami liczne kępy, wyłącznie w szczelinach skał bazaltowych bądź zieleńcowych: **AE** 5922 Zamkowa; **BE** 3023 Mnisza Góra; 4010 Świątek; 5023 Okole; 5206 Owczarek; 5214 Bazaltowa Góra; 5223 Grobla; 6005 Jeżów Sudecki; 6113 Księży Kamień.

A. × alternifolium Wulfen – Kilka kępek na zieleńcowych skałkach, **BE** 5223 Grobla.

Salix silesiaca Willd. – Rzadko jako składnik ziołoroślowych łąk rz. *Mol.* oraz lasów łęgowych zw. *Aln.*: **BE** 6109 Mysłów; 6114 Sobocin; 6205 Głogowiec; 6210 Nowe Rochowice; 6211 Stare Rochowice.

S. rosmarinifolia L. – Sporadycznie na wilgotnych łąkach rz. *Mol.*: **BE** 5108 Kondratów; 5215 Muchów; 5218 Siedmica.

Chenopodium murale L. – Kilka okazów na siedlisku ruderalnym, w zb. kl. *Artem.*, **BE** 4110 Jerzmanice Górne.

! *Atriplex hortensis* L. – Pojedynczo jako uciekinier z przydomowych ogródków – tutaj zawleczony z gruzem: **BE** 4113 m. Złotoryją a Prusicami; 4320 Stary Jawor.

Amaranthus chlorostachys Willd. – Kilkanaście okazów zawleczonych z gruzem, **BE** 4113 m. Złotoryją a Prusicami.

Dianthus superbus L. s. stricto – Pojedyncze okazy na łąkach rz. *Mol.* oraz lokalnie w rowach: **BE** 4115 Krzeń (*); 5218 Jakuszowa; 6114 Mysłów. Gatunek wymierający w Sudetach.

Gypsophila muralis L. – Nieliczne okazy w zb. segetalnych kl. *Secal.* i psammofilnych kl. *Koel.-Coryn.*: **AE** 2819 Rakowice; 3804 Kraszowice; 3902 Wartowice; **BE** 4106 Podgórniki; 4218 Słup; 4224 Kopista.

Cucubalus baccifer L. – Tworzy charakterystyczne płyty wzdłuż dol. potoków, nad Nysą Małą i Nysą Szaloną: **BE** 4222 Bogaczowice; 4224 Kopista; 6202 Jastrowiec.

Silene dichotoma Ehrh. – Kilkaset egzemplarzy na dnie wyschniętego zbiornika przemysłowego, **BE** 3005 Iwiny.

Agrostemma githago L. – Kilka okazów w jednym miejscu, wśród zasiewów żyta, **AE** 2921 Łaziska.

Cerastium pumilum Curtis agg. – Miejscami liczne płyty, związany z piarżyskami wapiennymi rozwiniętymi wtórnie w kam., rzadziej w szczelinach skalnych; miejscami tworzy własny z. *Cerastietum pumili*: **BE** 6004 Kapela; 6105 Podgórniki; 6106 Połom; 6107 Miłek; 6114 Sobocin; 6211 Nowe

Rochowice. Wszystkie okazy reprezentują drobny takson *Cerastium glutinosum* F. W. Schultz (por. ZAJĄC 1975).

C. brachypetalum Pers. – Pojedyncze okazy na nasłonecznionych, bazaltowych skałkach: **BE** 4225 Kopista (*); 5204 Winnica (Piotrowice); 5205 Czartowska Skała; 5219 Bazaltowa Góra (*). Gatunek bardzo rzadki w Sudetach, ograniczony do kilkunastu zagrożonych wymarciem stanowisk.

Sagina ciliata Fr. – Na podłożu piaszczystym, na obszarze płytkiego starorzecza Bobru, **AE** 4900 Brunów. Gatunek bardzo rzadki w Sudetach.

Herniaria glabra L. – Na łąkach rz. *Arrh.*, tylko w dol. Bobru: **AE** 2819 Bolesławiec; 4905 Lwówek Śląski.

Euphorbia exigua L. – Bardzo rzadko na siedliskach wapiennych, tylko w zb. chwastów kalcyfikowanych (z. *Pap.-Mel.*): **AE** 3914, **BE** 3010 Raciborowice Górne; 6108 Radzimowice.

! *E. platyphyllos* L. – Kilka okazów wśród plantacji buraków, **BE** 4213 Winnica.

E. esula L. – Nieliczne okazy na przydrożach i łąkach rz. *Arrh.*: **BE** 3005 Iwiny; 3110 Zagrodno.

! *E. virgultosa* Klokov – Kilkadziesiąt osobników wzdłuż nieczynnych torów kolejowych oraz lokalnie w zb. murawowym kl. *Koel.-Coryn.*, **BE** 3110 Zagrodno.

Isopyrum thalictroides L. – Dość rozległy płat w lesie łąkowym (z. *Gal.-Carp.*), na wyższej terrace dol. Nysy Szalonej, **BE** 4202 Świąciany. Gatunek osiąga tu absolutną północno-zachodnią granicę zasięgu w Sudetach.

Aconitum variegatum L. – Nielicznie w szczątkowo zachowanych zb. leśnych rz. *Faget.*: **AE** 4911 Płakowice (*); 4912 Sobota; 6907 Wrzeszczyn. Takson górski występuje tu w wyjątkowo niskich położeniach (206–213 m n.p.m.) – schodzi z obszaru Karkonoszy w dół wzdłuż dol. Bobru.

Myosurus minimus L. – Niewielki płat znaleziony tylko na jednym z pól, na siedlisku gliniastym, **AE** 5924 Przeździec. Gatunek bardzo rzadki w Sudetach.

Batrachium trichophyllum (Chaix) Bosh – Lokalnie licznie na obszarze starorzecza Bobru, **AE** 4900 Brunów.

Ranunculus serpens Schrank subsp. *nemorosus* (DC.) G. López – Kilka egzemplarzy na skraju lasu i łąki: **AE** 3903 Warta (*); **BE** 3016 Grodziec (*).

Thalictrum aquilegifolium L. – Pojedyncze okazy w podgórskim łągu jesionowym (z. *Car.-Frax.*): **BE** 4124 Rosocha; 5102 Gozdno; 5105 Różana; 5117 Stara Kraśnica.

T. lucidum L. – Po kilkanaście-kilkadziesiąt egzemplarzy na poszczególnych stanowiskach, głównie w obrębie wilgotnej łąki trzęślicowej (z. *Sel.-Mol.*): **BE** 4009 Goleń; 4006, 4007 Nowe Łąki; 4016 Zielonki; 5114 Muchów; 5218 Siedmica; 5221 Nowa Wieś Wielka; 5222 Nowa Wieś Mała.

T. flavum L. – Nieliczne okazy wyłącznie w z. *Sel.-Mol.*: **BE** 5217 Siedmica; 5221 Nowa Wieś Wielka; 5210 Muchów; 5222 Nowa Wieś Mała.

Corydalis intermedia (L.) Mérat – Przeważnie tworzy niewielkie płaty; dość rzadko w zb. niskich łąk (*Gal.-Carp. corydaletosum* et *stachyetosum*) bądź różnorodnych postaciach łąk zw. *Aln.*: **AE** 4910 Płakowice; 4911 Dworek; 5903 Marczów; **BE** 4202 Świąciany; 4206 Krajów; 4215 Sicho-wskie Wzgórze; 4224 Kopista; 5105 Różana; 5213 Myślubórz; 5322 Dzierzków.

! *Fumaria officinalis* L. subsp. *wirtgenii* (W.D.J.Koch) Arcang. – Rzadko, znaleziony tylko na podłożu wapiennym, w zb. segetalnych kl. *Secal.*: **BE** 6102, 6106, 6108, 6112 Wojcieszów; 6113, 6114 Mysłów; 6210 Nowe Rochowice; 6211, 6216 Stare Rochowice; 6217 Wierzchosławiczki.

Cardamine impatiens L. – Bardzo rzadko jako stosunkowo nieliczny składnik zb. leśnych rz. *Faget.*: **BE** 5024 Głęboka Dolina; 6004 Radzyń; 6106 Połom (*); 6109 Mysłów; 6111 Wojcieszów; 6205 Nowe Rochowice, 6210 Stare Rochowice.

C. flexuosa With. – Nieliczne okazy w żywej buczynie sudeckiej (z. *Dent.-Fag.*): **BE** 6109 Mysłów (*), 6200 Dolina Świątkotki; 6201 Wapniki. Gatunek rzadki w Sudetach.

C. dentata Schult s. stricto – Kilka okazów w pobliżu stawu, na podmokłej łące, **AE** 3910 Suszki.

Cardaminopsis halleri (L.) Hayek – Częsty takson ogólnogórski ze stanowiskami położonymi w dol. Bobru bądź Kaczawy: **AE** 4906, 4911 Płakowice; 6901, 6907 Wrzeszczyn; 6908 Siedlęcin; **BE** 6107 Połom; 6112 Okrotek.

Lunaria rediviva L. – Stosunkowo liczne (po kilkaset okazów) stanowiska związane z dol. rzek i potoków: **AE** 4911 Płakowice; 5908 Dudek; **BE** 5021 Chrośnica. Na stanowisku w Płakowicach na jednym z najniższych położen w Sudetach (206 m n.p.m.).

Camelina microcarpa Andr. – Kilka okazów w psammofilnej murawie kl. *Koel.-Coryn.*, **BE** 4218 Słup.

Thlaspi perfoliatum L. – Kilka osobników na siedlisku wapiennym, jako sporadyczny składnik zb. termofilnych chwastów (z. *Pap.-Mel.*), **BE** 6104 Lipa. Gatunek bardzo rzadki i wymierający w Sudetach.

T. caerulescens J. Presl & C. Presl – Kilka okazów w dol. Bobru, na łące rz. *Arrh.*, **AE** 6907 Wrzeszczyn.

Teesdalea nudicaulis (L.) R. Br. – Kilaset okazów porastających siedliska piaszczyste w dol. Bobru, w zb. kl. *Koel.-Coryn.*, **AE** 2819 Rakowice.

Cardaria draba (L.) Desv. – Dość często w nasłonecznionych miejscach, na przydrożach, w zb. kl. *Artem.*: **BE** 5110 Świerzawa; 5322 Gniewków.

! *Helianthemum nummularium* (L.) Mill. subsp. *nummularium* – Łącznie kilka okazów występujących w naskalnych, nawapiennych murawach rz. *Brom.* oraz rosnących bezpośrednio na skałkach: **BE** 6106 Połom; 6107 Miłek. Gatunek bardzo rzadki w Sudetach, o nie do końca poznanym rozmieszczeniu w Polsce.

Elatine hydropiper L. *emend.* Oeder. – Bardzo rzadko w płytkim zbiorniku wodnym na mule, **AE** 3902 Wartowice. Gatunek bardzo rzadki w Sudetach.

Jovibarba sobolifera (Sims) Opiz – Nieliczne okazy związane z wystąpieniami skał zasobnych w węglan wapnia (dolomity, wapienie, bazalty, zieleńce): **BE** 3016 Grodziec; 5222 Nowa Wieś Mała; 5223 Grobla; 6005 Jeżów Sudecki; 6106 Połom (okazy kwitnące); 6206 Wapniki; 6211 Stare Rochowice (okazy kwitnące); 6213 Świny.

Sempervivum tectorum L. – Niewielki płat na murze wapiennika, **AE** 3902 Wartowice.

Saxifraga tridactylites L. – Dość licznie w kam. wapienia, przede wszystkim na terasach eksploatacyjnych oraz urwistych skalnych ściankach, gdzie wchodzi w skład z. *Saxifraga-Poëtum compressae*: **BE** 6105 Podgórci; 6106 Wojcieszów-Łom Winnickiego; 6113, 6114 Mysłów; 6206 Wapniki; 6211 Nowe Rochowice.

Viola rupestris F. W. Schmidt – Pojedynczo na szczytowych bazaltowych skałkach: **BE** 4010 Świątek; 4014 Kamienna Góra.

Parnassia palustris L. – Nielicznie w nawapiennych murawach kserotermicznych rz. *Brom.*: **BE** 6106 Połom; 6114 Mysłów; 6211 Nowe Rochowice.

Chrysosplenium oppositifolium L. – Przeważnie masowo w źródłiskach, gdzie jest dominującym składnikiem z. *Chrysosplenietum oppositifolii* oraz rzadziej w górnych odcinkach potoków, w podgórcim łągu jesionowym *Car.-Frax.*: **AE** 5908 Dudek; 6907 Wrzeszczyn; **BE** 4022 Proboszczów; 4124 Rosocha; 5024 Głęboka Dolina; 5111 Rzaśnik; 5117 Stara Kraśnica; 6004 Radzyń; 7201 Domanów (populacja liczy kilka tysięcy osobników); 7206 Niegownice.

Arunca sylvestris Kostel. – Kilkadziesiąt okazów nad niewielkim ciekim wodnym wpadającym do rzeki Bóbr, **AE** 6907 Wrzeszczyn.

! *Rosa agrestis* Savi – Trzy niewysokie krzewy w zb. niskiego grądu *Gal.-Carp. stachetosum*, **BE** 4218 Słup.

Comarum palustre L. – Licznie na zatorfionej łące, **BE** 5216 Nowa Wieś Wielka.

Potentilla supina L. – Masowo na aluwialach dol. Nysy Szalonej, **BE** 4219 Słup.

P. inclinata Vill. – Rzadko na suchych łąkach i w zaroślach: **BE** 4119 Leszczyna (*); 4220 Stanisławów (*); m. Stanisławowem a Pomocnem (*); 5205 Czartowska Skała.

Alchemilla propinqua H.Lindb. – Sporadycznie w zb. termofilnych okrajków kl. *Trif.-Ger.*, **BE** 5221 Nowa Wieś Mała (*); 5223 Grobla; 6213 Bolków.

A. subcrenata Buser – Bardzo rzadko na górskich łąkach zw. *Polyg.-Tris.*: **AE** 5923 Tarczyn; 6903 m. Siedlęcinem a Strzyżowcem.

A. xanthochlora Rothm. – Rzadko w kompleksach wilgotnych łąk: **BE** 6014 Kolonia Komarno; 6019 Maciejowa; 6104 Lipa (*); 6105 Maślak; 6107 Wojcieszów; 6116 Radomierz; 6118 Kaczorów; 6208 Gorzanowice; 6217 Wierzchosławiczki; 7104 m. Świdnikiem a Ciechanowicami; 7200 Pastewnik.

Agrimonia procera Wallr. – Kilkadziesiąt okazów na skraju liściastego lasu oraz na nasypie kolejowym, **AE** 6903 Strzyżowiec. Pierwsze stanowisko gatunku w Sudetach Zachodnich.

Sanguisorba muricata (Spach) Greml. – Sporadycznie jako składnik psammofilnej murawy *Diantho-Armerietum elongatae*, **AE** 4912 Dworek. Gatunek rzadki w Sudetach.

Genista pilosa L. – Pojedynczo w zb. borowych kl. *Vacc.-Pic.*: **AE** 3903 Warta; 3907 Stare Jaroszewice; 3909 Raciborowice Dolne; 4914 Pieszków; **BE** 3006 Garneczary; 3011 Jurków; 3016 Grodziec; 4001 Czaple; 4019 Jastrzębnik.

Lembotropis nigricans (L.) Griseb. – Licznie w borach sosnowych kl. *Vacc.-Pic.*, **BE** 3006 m. Jurkowiec a Garneczarami (*). Gatunek osiąga tu lokalną południową granicę zasięgu w Sudetach.

! *Ononis repens* L. – Kilka krzewinek na zachodnim skraju wapiennego wzgórza, w zb. okrajkowym kl. *Trif.-Ger.*, **AE** 5923 Strzyżowiec. Subatlantycki takson – jest to jego pierwsze wystąpienie w Sudetach Zachodnich.

Melilotus altissima Thuill. – Dość licznie w zb. nitrofilnych kl. *Artem.* na siedliskach ruderalnych: **BE** 6018 Maciejowa; 6114 Sobocin. Gatunek rzadki w Sudetach.

Vicia lathyroides L. – Sporadycznie jako chwast zbożowy: **AE** 2819 Rakowice; 2824 Bożejowice; 2921 Łaziska; 3809 Kraszowice; 3910 Suszki; 4906, 4907 Płakowice; 4912 Dworek.

V. grandiflora Scop. – Rzadki składnik zb. segetalnych kl. *Secal.* lub na przydrożach: **AE** 2819 Rakowice; 3914 Raciborowice Górne; **BE** 3005, 3006 Iwiny; 4224 Nowa Męcinka; 5322 Gniewków.

Lathyrus latifolius L. – Pojedynczo wzdłuż dróg, niewątpliwie uciekinier z przydomowych ogródków: **BE** 3116 Zagrodno; 4008 Pielgrzymka.

Peplis portula L. – Dość często na dnie wysychających zbiorników wodnych, w zb. kl. *Isoët.-Nan.*: **AE** 2924 Żerkowice; **BE** 4106 Złotoryja.

Malva pusilla Sm. – Nieliczne okazy na siedliskach ruderalnych, w zb. kl. *Artem.*: **BE** 4110 Jerzmanice Górne; 4223 Męcinka; 4320 Stary Jawor; 5103 Kondratów; 5104 Pomocne; 5214 Myślubórz; 5311 Paszowice.

! *Oxalis corniculata* L. – Kilkanaście okazów na siedliskach ruderalnych, **BE** 4320 Stary Jawor.

Geranium phaeum L. – Często wzdłuż dol. potoków, jako składnik lasów łągowych i zarośli: **AE** 5903 Marczów; 5908 Dudek; **BE** 6111 Wojcieszów (*); 7200 Pastewnik; 7202 Domanów.

G. sanguineum L. – Pojedynczo w murawie kserotermicznej rz. *Brom.*, **BE** 4120 Nowy Kościół.

Hydrocotyle vulgaris L. – Liczne płyty porastające brzegi stawów oraz wilgotne łąki z. *Crepidio-Juncetum acutiflori*: **AE** 2920 Bolesławiec; 2921 Łaziska.

! *Eryngium planum* L. – Kilkadziesiąt okazów na łące rz. *Arrh.*, **AE** 2920 Bolesławiec. Gatunek rzadki w Sudetach.

Berula erecta (Huds.) Coville – Sporadycznie w niewielkich potoczkach: **AE** 3910 Suszki (*); **BE** 6305 Celów. Część okazów tylko w formie wegetatywnej. Gatunek bardzo rzadki w Sudetach.

Laserpitium prutenicum L. – Pojedyncze osobniki na łąkach trzęślicowych w z. *Sel.- Mol.*: **BE** 5110, 5205 Pomocne; 5210 Muchów; 5216 Nowa Wieś Wielka; 5222 Nowa Wieś Mała; 5223 Grobla. Gatunek rzadki w Sudetach.

Armeria maritima (Mill.) Willd. subsp. *elongatum* (Hoffm.) Bonnier – Przeważnie liczny; związany z utworami piaszczystymi dol. Bobru i opadających do nich wzgórz: **AE** 2819, 2823 Rakowice; 2824 Otok; 2915, 2920 Bolesławiec; 2921 Łaziska; 2922 Warta; 3906 Stare Jaroszewice.

Centunculus minimus L. – Sporadycznie w zb. namuliskowym kl. *Isoët.-Nan.*, **AE** 3902 Wartowice. Gatunek rzadki w Sudetach.

Pyrola media Sw. – Kilka osobników na hałdach kopalni uranu, w kilkudziesięcioletnich młodnikach sosnowo-brzozowych, **BE** 6108 Stara Góra. Gatunek bardzo rzadki i wymierający w Sudetach.

P. chlorantha Sw. – Kilkadziesiąt okazów na dnie wysychającego zbiornika przemysłowego, w zagajniku brzozowym, **BE** 4113 m. Złotoryja a Prusicami. Gatunek rzadki w Sudetach.

Monotropa hypopitys L. s. stricto – Często w starszych wiekiem drzewostanach sosnowych: **AE** 5922 Pilchowice; **BE** 3012 Jurków (populacja liczy około tysiąca osobników na powierzchni kilku-nastu m²); 3005 Iwiny; 3006 Garnczary.

! *Cuscuta lupuliformis* Krock. – Nieliczne egzemplarze porastające wyłącznie stare wierzby w dol. Bobru i Nysy Szalonej: **AE** 4916 Sobota; **BE** 4224 Nowa Męcinka. Gatunek rzadki w Sudetach.

! *Phacelia tanacetifolia* Benth. – Nielicznie na przydrożu, **BE** 5315 Paszowice.

! *Symphytum bohemicum* F. W. Schmidt – Jeden płat na skraju lasu łęgowego w zb. nitrofilnych okrajów kl. *Artem.*, **BE** 5108 Kondratów. Dotychczas takson nie podawany z Sudetów Zachodnich, zapewne występuje częściej.

Omphalodes scorpioides (Haenke) Schrank – Sporadycznie w obrębie niskich grądów (z. *Gal.-Carp. corydaletosum*) oraz na ich skraju: **BE** 4224 Kopista; 5221 Gniewków; 5322 Dzierzków.

Lycium barbarum L. – Występuje w postaci okazałych szpalerów, związany z siedliskami ruderalnymi: **AE** 2823 Otok; **BE** 4110 Jerzmanice Górne; 4116 Posadów; 4217 Sichów.

Hyoscyamus niger L. – Rzadko na siedliskach ruderalnych, w zb. kl. *Artem.*: **BE** 4320 Stary Jawor; 5316 Czernica; 6218 Bolków.

Linaria arvensis (L.) Desf. – Pojedynczo jako składnik upraw zbożowych: **BE** 4220 Stanisławów (*); 5122 Dobków. Gatunek bardzo rzadki i wymierający w Sudetach.

Mimulus guttatus DC. – Przeważnie dość masowo w obrębie starorzeczy i płytkich zakoli rzeki Bóbr i jej niewielkich dopływów: **AE** 2819 Bolesławiec; 4900 Brunów; 4905 Lwówek Śląski; 5903 Marczów; 5908, 5913 Wleń; 5922 Pilchowice.

Limosella aquatica L. – Masowo na piaszczystym bądź mulistym dnie zbiorników wodnych, w zb. kl. *Isoët.-Nan*: **AE** 2920 Bolesławiec; **BE** 4219 Słup.

Veronica montana L. – Na zróżnicowanych pod względem liczebności stanowiskach jako składnik podgórskiego łągu jesionowego *Car.-Frax.* oraz niewielkich źródlisk: **AE** 6903 Siedlęcín (zwarty „kożuch” liczący kilkaset osobników pokrywający wiszące źródłisko); **BE** 5006 Mniszek; 5024 Głęboka Dolina; 6004 Radzyń; 6011 Sośnia; 6013 Rybień; 6108 Wojcieszów; 6109 Bukowinka; 6114 Sobocin; 6122 Księży Dół.

Melampyrum arvense L. – Bardzo rzadko w zb. segetalnych kl. *Secal.*: **BE** 4007 Nowe Łąki; 5200 Stanisławów.

Euphrasia nemorosa (Pers.) Wallr. – Nieliczne okazy na suchych łąkach i pastwiskach, sporadycznie w z. *Polygalo-Nardetum*: **AE** 2814 Włodzice Wielkie; 3906 Stare Jaroszewice; 3910 Suszki; 3921 Skała; 4901 Chmielno.

Pedicularis sylvatica L. – Sporadycznie na wilgotnych łąkach trzęślicowych w z. *Sel.- Mol.*: **BE** 5205 Pomocne; 5210 Muchów; 5222 Nowa Wieś Mała.

Verbena officinalis L. – Bardzo rzadko na siedliskach ruderalnych: **BE** 4223 Męcinka; 5200 Stanisławów.

Stachys alpina L. – Kilka osobników naa śródleśnej polanie, w obrębie zdegradowanych lasów bukowo-świerkowo-sosnowych, **BE** 3016 Grodziec (*). Gatunek rzadki w Sudetach.

Leonurus cardiaca L. – Nielicznie wzdłuż przydroży i w zaroślach: **BE** 3016 Grodziec; 4217 Sichów; 5311 Paszowice.

Centaurium erythraea Rafn subsp. *erythraea* – Populacje liczące przeważnie po kilkanaście okazów zajmują suche łąki rz. *Arrh.*: **AE** 2824 Bożejowice; 2920 Bolesławiec; 3803 Kraszowice; 3804 Wydmuch; 3903 Warta; 3910 Suszki; 3921 Łaziska; **BE** 3005 Iwiny; 3006 Garnczary; 4108 Dolina Śnieżynki; 4114 Krzeń; 4117 Kozia; 4118 Słup; 4222 Bogaczowice; 4224 Kopista; 5014 Sokołowski Wzgórze; 5124 Piaskowa Góra; 6107 Wojcieszów.

C. pulchellum (Sw.) Druce – Sporadycznie na wilgotnych miejscach, w obrębie pól uprawnych lub na łąkach: **AE** 2819 Rakowice; 2920 Bolesławiec; 2921 Łaziska.

Gentiana asclepiadea L. – Kilka okazów w z. *Lunario-Aceretum*, **BE** 6122 Różanka.

! *Galium rivale* (Sibth. & Sm.) Griseb. – Znaleziony tylko na jednym ze starorzeczy Bobru, gdzie tworzy okazałą populację, **AE** 4905 Lwówek Śląski. Takson bardzo rzadko notowany w Sudetach.

G. sylvaticum L. – Tworzy niewielkie płyty w lasach liściastych rz. *Faget.*, przede wszystkim w grądach (z. *Gal.-Carp.*): **AE** 3903 Warta; 5903 Folwarczna; 5906 Dudek; 5917 Nielestno; 5922 Pilchowice; **BE** 3014 Olszanica; 3016 Grodziec; 3018 Kolonia Uniejowice; 4001 Czaple; 4010 Świątek; 4014 Kamienna Góra; 4201 Krotoszyce; 4202 Świąciany; 4207 Krajów; 4217 Chroślice; 4218 Słup; 5108 Kondratów; 5114 Muchów; 5212 Myślinów; 5213 Myślubórz; 5219 Klonice; 5316 Czernica; 5322 Dzierzków; 6302 Roztoka.

Lonicera periclymenum L. – Sporadycznie w lasach łągowych bądź grądowych: **AE** 3914 Raciborowice Górne; 3915 Kolonia Górniki; 5902 Folwarczna; **BE** 4201 Rzymówka (okazy kwitnące).

Virga pilosa (L.) Hill. – Nielicznie wzdłuż dol. Kaczawy, przeważnie na jej wałach przeciwpodziwowych, **BE** 4106 Podgórniki. Gatunek bardzo rzadki w Sudetach.

Campanula cervicaria L. – Kilka okazów na suchej łące w kam. bazaltu, **AE** 5922 Zamkowa (*). Gatunek rzadki i wymierający w Sudetach.

! *Gnaphalium norvegicum* Gunnerus – Pojedyncze osobniki w lasach liściastych rz. *Faget.*: **AE** 5908 Dudek 350 m – wyjątkowo niskie położenie tego subalpejskiego taksonu, który tu dotarł z pobliskich Karkonoszy wzdłuż dol. Bobru; **BE** 5023 Świerki 580 m.

Anthemis tinctoria L. – Dość licznie na bazaltowych skałkach w murawach kserotermicznych rz. *Brom.*: **BE** 4107 Złotoryja; 4121 Biegoszów; 6211 Stare Rochowice.

A. cotula L. – Bardzo rzadko jako chwast zbożowy, **AE** 2921 Łaziska.

Achillea pannonica Scheele – Pojedyncze okazy na suchych łąkach rz. *Arrh.* oraz w psammofilnych murawach kl. *Koel.-Coryn.*: **AE** 3903 Warta; 3920 Żerkowice; 3921 Gaszów; 4900 Brunów; 4901 Chmielno; 4906 Płakowice; 4912 Dworek; **BE** 3110 Zagrodno; 3121 Nowa Wieś Złotoryjska; 4016 Zielonki; 4106 Posadów; 4119 Leszczyna; 5000 Bełczyna; 5222 Nowa Wieś Mała; 5322 Gniewków.

Artemisia campestris L. subsp. *campestris* – Nieliczne osobniki na siedlisku piaszczystym w dol. Bobru w zb. kl. *Koel.-Coryn.* oraz na bazaltowych skałkach w z. *Tunico-Poetum compressae*: **AE** 2819 Rakowice; **BE** 4106 Posadów.

Senecio erucifolius L. – Pojedyncze okazy na suchych łąkach rz. *Arrh.* oraz bezpośrednio na bazaltowych skałkach: **BE** 4014 Kamienna Góra; 4017 Twardocice; 4112 Wilcza Góra; 4117 Kozia; 4220 Stanisławów; 4224 Kopista.

S. barbaeifolius (Krock.) Wimm. & Grab. – Sporadycznie w dol. większych rzek: Bobru, Kaczawy i Nysy Szalonej: **AE** 2818 Rakowice; 2819 Bolesławiec; 2823 Otok; 3803 Kraszowice; 3814 Włodzice Wielkie; 4905 Lwówek Śląski; 4911 Płakowice; 4917 Sobota; 5908 Wleń; **BE** 4106 Podgórniki; 4107 Złotoryja; 4108 Kopacz; 4109 Rokitnica; 4110 Nowa Ziemia; 4111 Jerzmanice Zdrój; 4200 Wysocko; 4201 Krotoszyce; 4202 Świąciany; 5301 Jawor; 5307 Zębówice; 5322 Dzierzków; 6214 Wolbromek; 6306 Kłaczyna; 6307 Roztoka.

Echinops sphaerocephalus L. – Miejscami dość często wzdłuż polnych dróg oraz w miejscach ruderalnych: **AE** 2920 Bolesławiec; **BE** 3020 Sędzimirów; 4222 Bogaczowice; 5214 Myślubórz; 6110 Komarno.

Carduus personata (L.) Jacq. – Szczególnie w dol. Bobru, gdzie wchodzi miejscami masowo w skład zb. welonowych rz. *Convolvuletalia sepium* oraz zarośli wierzbowych *Salici-Populetum*, *Salicetum triandro-viminalis*: **AE** 4900 Brunów; 4905 Lwówek Śląski; 4910 Płakowice; 4911 Dworek; 4916 Dębowy Gaj; 4917 Sobota; 5922 Pilchowice; 6904 Wapienna; 6907 Wrzeszczyn; 6908 Siedlęcin; **BE** 5121 Wojcieszów Dolny; 6114 Sobocin.

Cirsium canum (L.) All. – Dość licznie na świeżych łąkach rz. *Arrh.* oraz wzdłuż rowów i niewielkich potoczków: **BE** 4218 Słup; 4222 Bogaczowice; 4223 Winnik; 5206 Pomocne; 5209 Chełmiec; 5218 Siedmica; 5222 Nowa Wieś Mała; 5223 Grobla; 5305 Jawor; 5321 Bolkowice; 6109, 6114 Myślów; 6206 Nowe Rochowice; 6211, 6216 Stare Rochowice (*); 6217, 6222 Wierzchosławiczki (*); 6301 Wiadrów.

C. helenioides (L.) Hill. – Dość licznie; wchodzi w skład wilgotnych łąk rz. *Mol.*, gdzie miejscami tworzy charakterystyczny dla Sudetów Zachodnich z. *Polygono-Cirsietum helenioidis*: **BE** 5210 Muchów (*); 5222 Nowa Wieś Mała; 7109 Marciszów Dolny.

Cirsium rivulare (Jacq.) All. – Domieszkowo w różnorodnych zb. wilgotnych łąk rz. *Mol.*, rzadziej we własnej asocjacji *Cirsietum rivularis*: **BE** 5021 Chrońnica; 5222 Nowa Wieś Mała; 6003 Kapela; 6106 Połom; 6110 Komarno; 6217 Wierzchosławiczki. Gatunek częściej występuje w Sudetach Wschodnich.

Crepis succisifolia (All.) Tausch – Przeważnie pojedynczo w rozmaitych zb. łąkowych, optimum występowania przypada na zb. zw. *Polyg.-Tris.*: **AE** 6903 Zadnia; **BE** 4222 Bogaczowice; 5109 Pomocne; 5119 Jurczyce; 5205, 5206 Pomocne; 5210, 5215 Muchów; 5218 Jakuszowa; 5217 Kolonia Muchów; 5220, 5221 Nowa Wieś Wielka (*); 5222 Nowa Wieś Mała; 6100 Podgórci; 6104 Lipa; 6105 Baraniec; 6109 Mysłów; 6115 Komarno; 6211 Stare Rochowice; 6217 Wierzchosławiczki.

Hieracium echioides Lumn. – Kilka okazów na jednym z poziomów eksploatacyjnych kam. wapienia, **BE** 6106 Połom. Gatunek bardzo rzadki w Sudetach.

H. cymosum L. – Kilkanaście okazów na górskich łąkach zw. *Polyg.-Tris.*: **BE** 6215 m. Płoniną a Starymi Rochowicami (*); 6220 Poręba; 7201 Domanów.

H. floribundum Wimm. & Grab. – Sporadycznie na skraju lasów i suchych łąk: **BE** 5316 Pokutnik; 6201 Jastrowiec;

Triglochin palustre L. – Sporadycznie na torfowiskach pośrednich rz. *Caricetalia nigrae* oraz wilgotnych łąkach rz. *Mol.*: **BE** 6104 Lipa; 6105 Komarno.

Potamogeton trichoides Cham. & Schldl. – Bardzo rzadko w niewielkich potoczkach: **AE** 4906 Plakowice (*); **BE** 4113 m. Złotoryją a Prusicami.

Anthericum ramosum L. – Kilkanaście okazów na skraju lasu sosnowego, głównie w zb. kl. *Trif.-Ger.*, **BE** 4224 Kopista (*). Gatunek rzadki w Sudetach.

Allium angulosum L. – Kilkanaście okazów znalezionych tylko na wale przeciwpowodziowym w dol. Nysy Szalonej, **BE** 4202 Dunino. Gatunek bardzo rzadki i zagrożony w Sudetach.

A. ursinum L. – Składnik lasów łęgowych zw. *Aln.*, gdzie występuje przeważnie łąnowo: **AE** 4911 Plakowice; **BE** 4207 Krajów; 5120 Janochów; 5219 Paszowice (*); 5222 Bolkowice; 6301 Wiadrów; 6302 Roztoka.

Gagea minima (L.) Ker Gawl. – Nieliczne osobniki w obrębie niskich grądów kokoryczowych *Gal.-Carp. corydaletosum*: **AE** 5903 Folwarczna; **BE** 4201 Krotoszyce; 4202 Świąciany; 4205 Łażniczki (*); 4207 Krajów; 4213 Winnica; 4218 Słup; 5321 Bolkowice; 5322 Dzierzków; 6301 Wiadrów; 6302 Roztoka.

G. arvensis (Pers.) Dumort. – Bardzo rzadko, tylko na bazaltowych bądź zieleńcowych skałkach: **BE** 4114 Prusice; 6213 Świny(*).

Ornithogalum umbellatum L. – Nielicznie w zb. leśnych rz. *Faget.* głównie wzdłuż dolin rzecznych: **AE** 2819, 2915 Bolesławiec; **BE** 3010 Raciborowice Dolne; 4010 Świątek; 4202 Świąciany; 4205 Łażniczki; 5322 Dzierzków.

Muscari comosum (L.) Mill. – Kilka okazów na suchej łące koło starego kam. wapienia, **AE** 3902 Wartowice (*).

Galanthus nivalis L. – Miejscami dość licznie; gatunek związany przede wszystkim z niskimi grądami *Gal.-Carp. corydaletosum* oraz lasami stokowymi *Aceri-Tilietum*: **AE** 3922 m. Gaszowem a Zbylutowem; 3923 Zbylutów; 4910 Plakowice; **BE** 3016 Grodziec (*); 4200 Wysocko; 4201 Rzymówka; 4202 Świąciany; 4205 Łażniczki; 4206 Krotoszyce; 4207 Krajów (populacja liczy kilka tysięcy egzemplarzy); 4211 m. Łażnikami a Sichowem; 4224 Kopista (gatunek rośnie tu razem z *Leucoium vernum*); 5221 Nowa Wieś Mała; 5322 Dzierzków; 6301 Wiadrów (*); 6302 Roztoka (*) (występuje tu także *Leucoium vernum*); 6306 Celów.

Gladiolus imbricatus L. – Miejscami często, wyłącznie na wilgotnych łąkach rz. *Mol.*: **BE** 5114 Pomocne; 5119 Muchów; 5211 Mszana; 5221 Nowa Wieś Wielka; 5222 Nowa Wieś Mała. Gatunek wyraźnie ustępujący z obszaru Sudetów.

Iris sibirica L. – Bardzo licznie na podmokłych łąkach trzęślicowych z. *Sel.-Mol.*: **BE** 5211 Nowa Wieś Wielka; 5212 Nowa Wieś Mała. Gatunek zagrożony w Sudetach.

Juncus tenageia Ehrh. – Nielicznie na dnie wysychających, drobnych zbiorników wodnych, przeważnie na podłożu glinki kaolinowej, w zb. kl. *Isoët.-Nan.*: 3910 Suszki; 3915 Kolonia Górniki. Gatunek rzadki w Sudetach.

J. bulbosus L. – Sporadycznie na wilgotnym piasku: **AE** 2921 Łaziska; **BE** 4219 Słup.

J. acutiflorus Ehrh. *ex Hoffm.* – Kilkadziesiąt okazów w kompleksie wilgotnych łąk rz. *Mol.*; **BE** 5206 Pomocne.

Cyperus fuscus L. – Dość rzadko, na kilku stanowiskach w rejonie zbiornika zaporowego „Słup”, na odsłoniętym dnie, **BE** 4219 Słup.

Isolepis setacea (L.) R. Br. – Sporadycznie na odkrytych partiach płytkich zbiorników wodnych: **AE** 4900 Brunów; **BE** 4219 Słup.

! *Carex umbrosa* Host – Kilka osobników w lesie grądowym, **BE** 4224 Kopista.

C. tomentosa L. – Kilkanaście okazów w z. *Sel.-Mol.*, **BE** 5218 Siedmica. Gatunek rzadki w Sudetach.

C. pilosa Scop. – Tworzy niewielkie płaciki w lasach bukowych: **BE** 6101 Młynica, 6102 Zadora.

C. pendula Huds. – Jedna kępa nad niewielkim potokiem, w obrębie podgórskiego łągu jesionowego *Car.-Frax.*, **BE** 7205 Niegownice.

Leersia oryzoides (L.) Sw. – Sporadycznie w podtopionych miejscach nad Bobrem, **AE** 2819 Bolesławiec.

Alopecurus myosuroides Huds. – Bardzo rzadko w zb. segetalnych kl. *Secal.*: **AE** 3902 Łaziska. Gatunek rzadko notowany w Sudetach, o nie do końca poznanym rozmieszczeniu w Polsce.

Melica transilvanica Schur – Nieliczne kępi na odkrytych skałkach wapiennych w nieczynnym kam., **BE** 6106 Połom.

M. ciliata L. – Łącznie osiem kępek na zieleńcowych lub wapiennych skałkach: **BE** 4112 Wąwóz Myśliborski (jedna kępka); 6106 Połom (cztery kępki); 6213 Mysłów-Osełka (trzy uszkodzone kępki – stanowisko ostatecznie zanikło w 1999 r. na skutek wzmoczonych procesów erozji skalnej).

Poa palustris L. – Dość rzadko w lasach łągowych zw. *Aln.* i w olesach z. *Ribo nigri- Alnetum*: **AE** 3902 Wartowice; **BE** 3014 Olszanica (Świdniczka); 3018 Kolonia Uniejowice; 4003 Wojcieszyn; 4012 Twardocice; 4201 Rzymówka.

P. remota Forselles – Często w obrębie podgórskiego łągu jesionowego *Car.-Frax.* i rzadziej w drzewostanach bukowych z. *Dent.-Fag.*, **BE** 5024 Gackowa, 5202 Górzec (*); 6205 m. Głogowcem a Lipą (*).

! *P. subcaerulea* Sm. – Pojedynczo w zb. łąkowych rz. *Arrh.*: **BE** 4120 Nowy Kościół; 4121 Biegoszów. Takson zapewne szerzej rozpowszechniony; do niedawna nie wyróżniany w krajowej florze.

Bromus commutatus Schrad. – Dość rzadko na suchych łąkach i pastwiskach rz. *Arrh.*: **AE** 2823 Otok; 3900 Nowe Jaroszewice; 3902 Wartowice (*); 3907 Stare Jaroszewice; 3912 Żeliszów; 4911 Płakowice.

Orchis mascula (L.) L. subsp. *signifera* (Vest) Soó – Nielicznie na górskich łąkach zw. *Polyg.-Tris.* oraz w psiarach z. *Gymnadenio-Nardetum*: **BE** 5023 Okole; 5205 Pomocne; 6007 Dziwiszów Dolny; 6121 Radomierz; 6122 Stare Janowice; 6124 Świdnik; 6212 Jeżów (*); 6220 Poręba; 6221 Kolonia Gruszków.

Dactylorhiza sambucina (L.) Soó – Kilka okazów na skraju acydofilnej podgórskiej dąbrowy *Luzulo-Quercetum petraeae* na podłożu zieleńcowym, **BE** 6212 Jeżów.

D. maculata (L.) Soó – Rzadko na terenie starodrzewi bukowych (z. *Dent.-Fag.*) i olszowo-jesionowych (z. *Alnetum incanae*, *Car.-Frax.*): **BE** 6107 Miłek; 6211 Stare Rochowice; 6216 Wierchosławiczki.

Platanthera bifolia (L.) Rich. – Często na suchych łąkach rz. *Arrh.* i sporadycznie na skraju lasów liściastych: **BE** 5114 Pomocne; 5210 Muchów; 6212 Jeżów.

! *Epipactis albensis* Nováková & Rydlo – Jedynie 7 okazów w zb. niskiego grądu *Gal.-Carp. stachyetosum sylvaticae* nad niewielkim strumykiem, **BE** 4218 Słup. Jest to pierwsze stanowisko gatunku stwierdzone w Sudetach Zachodnich. Z uwagi na rzadkość występowania taksonu w naszym kraju

(większość stanowisk ograniczona jest do doliny Odry bądź Wisły – por. BERNACKI 2000) zamieszczono poniżej zdjęcie fitosocjologiczne obejmujące całą tutejszą populację: Miejsce – niewielki kompleks leśny na S od wsi Slup; Data – 08.08.2001; Ekspozycja – NWW; Nachylenie – 5–10; Powierzchnia zdjęcia – 100 m²; Zwarcie warstwy drzew – 85%: *Carpinus betulus* 3.4, *Tilia cordata* 3.3, *Quercus robur* 1.1, *Alnus incana* 1.1, *Cerasus avium* 1.1, *Fraxinus excelsior* +, *Acer pseudoplatanus* +; Zwarcie warstwy krzewów – 30 %: *Euonymus europaea* 2.2, *Padus avium* 1.1, *Sambucus nigra* 1.1, *Viburnum opulus* 1.1, *Corylus avellana* +, *Cerasus avium* +, *Cornus sanguinea* +, *Sorbus aucuparia* +; Pokrycie warstwy zielnej – 80%: *Festuca gigantea* 2.2, *Aegopodium podagraria* 2.2, *Anemone nemorosa* 2.2, *Stachys sylvatica* 1.1, *Cardamine amara* 1.1, *Glechoma hederacea* 1.1, *Carex sylvatica* 1.1, *Dactylis polygama* 1.2, *Milium effusum* 1.1, *Pulmonaria obscura* 1.1, *Galeobdolon luteum* 1.1, *Primula elatior* +, *Melica nutans* +, *Polygonatum multiflorum* +, *Melampyrum nemorosum* +, *Campanula trachelium* +, *Asarum europaeum* +, *Poa nemoralis* +, *Galium sylvaticum* +, *Chaerophyllum temulum* +, *Festuca heterophylla* +, *Oxalis acetosella* +, *Ajuga reptans* +, *Brachypodium sylvaticum* +, *Geum urbanum* +, *Carex remota* +, *Viola reichenbachiana* +, *Epipactis albensis* +.

E. purpurata Sm. – Tylko 9 osobników w zb. grądowym *Gal.-Carp.*, BE 5218 Siedmica. Gatunek rzadki w Sudetach.

E. atrorubens (Hoffm.) Besser – Na hałdach kopalni uranu w zagajnikach brzoźowych, BE 6108 Stara Góra.

E. × schmalhauseni Richter [*E. atrorubens* × *helleborine*] – Pojedyncze okazy na terenie nieczynnych kam. wapienia, w murawach kserotermicznych rz. *Brom*: BE 6106 Wojcieszów-Łom Winnickiego; 6114 Mysłów; 6211 Nowe Rochowice. Na podanych stanowiskach takson występuje w towarzystwie obu gatunków rodzicielskich.

Cephalanthera longifolia (L.) Fritsch – Sporadycznie w podgórskich dąbrowach oraz na suchych łąkach rz. *Arrh.*: BE 4224 Kopista; 5004 Rakarz; 5006 Sołtysia Czuba; 5007 Belczyna; 5222 Nowa Wieś Mała; 5005 Jeżów Sudecki.

Corallorhiza trifida Chtel – Nieliczne okazy w termofilnych buczynach storczykowych *Carici-Fagetum*, na podłożu wapiennym: BE 6106 Połom (*); 6107 Miłek (*). Gatunek rzadki w Sudetach.

LITERATURA

- BERNACKI L. 2000. Materiały do atlasu rozmieszczenia oraz stanu zasobów roślin chronionych i zagrożonych rejonu górnośląskiego – PRESS. Część 5. *Epipactis albensis* Nováková et Rydlo (*Orchidaceae*) – nowy gatunek flory województwa śląskiego. – *Acta Biol. Siles.* **35**(52): 168–176.
- KWIATKOWSKI P. 1996. Interesujące i rzadkie gatunki roślin naczyniowych Gór i Pogórza Kaczawskiego. – *Acta Univ. Wratisl.* **1753** Pr. Bot. **64**: 21–37.
- KWIATKOWSKI P. 1997. Interesujące i rzadkie gatunki roślin naczyniowych Gór i Pogórza Kaczawskiego. II. – *Acta Univ. Wratisl.* **1936** Pr. Bot. **73**: 47–62.
- KWIATKOWSKI P. 2000. Notatki florystyczne z Gór Kaczawskich i ich Pogórza (Sudety Zachodnie). – *Fragm. Flor. Geobot. Polonica* **7**: 105–116.
- MIREK Z., PIĘKOŚ-MIRKOWA H., ZAJĄC A. & ZAJĄC M. 1995. Vascular plants of Poland – a checklist. – *Polish Bot. Stud. Guideb. Ser.* **15**: 1–303.
- SZAFER W., KULCZYŃSKI S. & PAWŁOWSKI B. 1953. Rośliny polskie. Opisy i klucze do oznaczania wszystkich gatunków roślin naczyniowych rosnących w Polsce bądź dziko, bądź też zdziczałych lub częścię hodowanych. ss. xxviii + 1020. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa.
- ZAJĄC A. 1975. The genus *Cerastium* L. in Poland. Section *Fugacia* and *Caespitosa*. – *Monogr. Bot.* **47**: 1–100.
- ZAJĄC A. 1978. Założenia metodyczne „Atlasu rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce”. – *Wiad. Bot.* **22**(3): 145–155.

SUMMARY

This paper presents the next part of chorological studies of vascular plants from the Kaczawskie Mts and Plateau (situated in Western Sudety Mts). About 600 localities of the selected 160 rare, interesting and endangered taxa of vascular flora have been found, most of them new. Exemplary rare and endangered species are: *Alchemilla subcrenata*, *Allium angulosum*, *Cardamine flexuosa*, *Elatine hydropiper*, *Epipactis purpurata*, *Linaria arvensis*, *Omphalodes scorpioides*, *Pyrola media*, *Sagina ciliata*, *Thlaspi perfoliatum*. Moreover, a few dozens of the listed species are new for the investigated area. These are *Carex umbrosa*, *Epipactis albensis*, *Eryngium planum*, *Euphorbia virgultosa*, *Fumaria officinalis* subsp. *wirtgenii*, *Galium rivale*, *Gnaphalium norvegicum*, *Ononis repens*, *Poa subcaerulea*, *Symphytum bohemicum*, among others.

Przyjęto do druku: 11.01.2002 r.